Pravni položaj vjerovnika u stečajnom postupku

Marinović, Janis

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Dubrovnik / Sveučilište u Dubrovniku**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:155:166313

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-26**

Repository / Repozitorij:

Repository of the University of Dubrovnik

SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU

STRUČNI STUDIJ FINANCIJSKI MENADŽMENT

JANIS MARINOVIĆ

PRAVNI POLOŽAJ VJEROVNIKA U STEČAJNOM POSTUPKU

ZAVRŠNI RAD

Dubrovnik, 9.2016.

SVEUČILISTE U DUBROVNIKU

STRUČNI STUDIJ FINANCIJSKI MENADŽMENT

PRAVNI POLOŽAJ VJEROVNIKA U STEČAJNOM POSTUPKU

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Osnove prava
Studij: Stručni studij
Studijski smjer: Financijski menadžment
Mentor: Dr. Sc. Tomislav Batur
Student: Janis Marinović
Indeks: 19- III
Stupanj studija: Preddiplomski studij

Dubrovnik, 9.2016.

SADRŽAJ

SAŽETAK .....

SUMMARY .....

1. UVOD 1

2. POKRETANJE STEČAJNOG POSTUPKA 2

2.1. STEČAJNI RAZLOZI 2

2.1.1. Nelikvidnost 3

2.1.2. Nesposobnost za plaćanje 3

2.1.3. Prezaduženost 4

2.2. PRETHODNI POSTUPAK 4

2.3. RJEŠENJE O OTVARANJU STEČAJNOG POSTUPKA 6

2.4. PRAVNE POSLJEDICE STEČAJNOG POSTUPKA 7

2.5. TIJELA STEČAJNOG POSTUPKA 10

2.5.1. Stečajni sudac 10

2.5.2. Stečajni upravitelj 10

2.5.3. Odbor vjerovnika 11

2.5.4. Skupština vjerovnika 12

3. VJEROVNICI STEČAJNE MASE I VJEROVNICI STEČAJNOG POSTUPKA 14

3.1. STEČAJNI VJEROVNICI 15

3.2. IZLUČNI VJEROVNICI 16

3.3. RAZLUČNI VJEROVNICI 17

3.4. VJEROVNICI STEČAJNE MASE 18

4. UNOVČENJE STEČAJNE MASE 20

5. NAMIRENJE VJEROVNIKA 22

5.1. UTVRĐIVANJE TRAŽBINE 22

5.2. DIOBA 22

6. ZAKLJUČENJE I OBUSTAVA STEČAJNOG POSTUPKA 24

7. STEČAJNI PLAN 26

ZAKLJUČAK 28

LITERATURA 29

SAŽETAK

U radu je obrađen pravni položaj vjerovnika u okviru Stečajnog postupka. Stečajni zakon uređuje otvaranje stečajnih postupaka, stečajni postupak, položaj vjerovnika u postupku, pravne posljedice otvaranja i provedbe stečajnog postupka, stečajni plan, osobnu upravu dužnika nesposobnog za plaćanje te uvjete i učinke oslobađanja dužnika od preostalih obveza. Glavni ciljstečajnog postupka je skupno namirenje vjerovnika stečajnog dužnika, unovčenje njegove imovine i podjela iste među vjerovnicima razmjerno redu i veličini njihovih tražbina prema redosljedu utvrđenom u Stečajnom zakonu. Također je cilj stečajnog postupkamaksimalno namirenje vjerovnika, a potom osiguranje normalnih daljnih uvjeta poslovanja za dužnika. Pokretanje i otvaranje stečajnog postupka trebalo bi koristiti vjerovnicima dužnika i samom dužniku, međutim u velikom broju slučajeva stečajni postupak bude prekasno pokrenut, u trenutku kada dužnik više nema gotovo nikakve imovine. I dan danas na tržištu i dalje posluju brojni subjekti nad kojima je odavno trebalo otvoriti stečajni postupak. U interesu je svakog vjerovnika da, ukoliko posumnja da zbog prezaduženosti ili nekog drugog razloga dužnik neće biti u mogućnosti namiriti njegovu tražbinu, čim prije podnese Trgovačkom sudu nadležnom prema mjestu sjedišta dužnika, prijedlog za otvaranje stečajnog postupka. Vjerovnik mora pritom učiniti vjerovatnim postojanje svoje tražbine i nekog od stečajnih razloga.

Ključne riječi: stečajni postupak, vjerovnik, dužnik.

SUMMARY

The paper describes the legal position of creditors in the bankruptcy proceedings. The Bankruptcy Act regulates the conditions for the opening of bankruptcy proceedings, bankruptcy proceedings, the position of creditors in the process, the bankruptcy plan, personal administration of the debtor incapable to pay and conditions and the effects of releasing the debtor from remaining obligations. The main objective of bankruptcy proceedings is the total satisfaction of creditors of the debtor, the liquidation of its assets and distribution of the same among the creditors in proportion to size and the order of their claims as specified in the Bankruptcy Act. It is also the goal of the bankruptcy proceedings maximum settlement of creditors, and then ensure further normal operating conditions for borrowers. Starting and opening of bankruptcy proceedings should be used in favor of the creditors and of the debtor, but in many cases the bankruptcy process started too late, at the time when the borrower no longer has any assets.

To this day, on the market continue to operate a number of entities over which is long overdue to open bankruptcy proceedings. It is in the best interest of every creditor if suspects that because of over-indebtedness or other reasons the borrower will not be able to settle the claim, as soon as posible submit to the Commercial Court competent according to the seat of debtor, the proposal to open bankruptcy proceedings. The lender in that case must make probable existence of their claims and some of the reasons for bankruptcy proceeding.

Key words: bankruptcy proceedings, creditor, debtor.

1. UVOD

Općenito, stečajem se u Republici Hrvatskoj smatra „prestanak“ poduzeća, njegovo zatvaranje, gašenje, odnosno prestanak poslovanja i konačno rješenje kada poslovni subjekt, pritisnut financijskim poteškočama pri obavljanju određene gospodarske djelatnosti, nije više u mogućnosti normalno funkcionirati u poslovnom svijetu, odnosno nije sposoban podmiriti vlastite obveze prema poslovnim partnerima. Što je danas, s obzirom na, globalnu gospodarsku i financijsku krizu, postala realnost hrvatskog gospodarstva.

Stečajni postupak se provodi radi skupnoga namirenja vjerovnika stečajnog dužnika, unovčenjem njegove imovine i podjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima. Stečajni zakon[1] uređuje:

1.uvjete za otvaranje stečajnog postupka, stečajni postupak, pravne posljedice njegova otvaranja i provedbe,

2.stečajni plan,

3.osobna prava dužnika nesposobnog za plaćanje,

4.uvjete i učinke oslobađanja dužnika od preostalih obveza.

Stečaj je nužno pokrenuti pravodobno, kada poslovni subjekt još uvijek raspolaže određenom financijskom i nefinancijskom imovinom i kada je u mogućnosti, u dogovoru sa svojim vjerovnicima, barem djelomično nastaviti poslovanje. Stečajni postupak provode tijela stečajnog postupka (stečajni sudac, stečajni upravitelj, skupština vjerovnika i odbor vjerovnika) uz pomoć trgovačkih sudova nad imovinom dužnika pojedinca (trgovac pojedinac i obrtnik), te nad pravnom osobom (trgovačkim društvom), odnosno nad **stečajnim dužnikom**. Pravne i fizičke osobe koje prema stečajnom dužniku imaju tražbine i koje se namiruju iz imovine stečajnog dužnika nazivaju se njihovim **vjerovnicima**.

Prema odredbi članka 39. Stečajnog Zakona, stečajni postupak pokreće se prijedlogom vjerovnika ili dužnika ako zakonom nije drugačije određeno[2].

Iako oni nisu jedini ovlaštenici za pokretanje stečajnog postupka, kako će se to vidjeti u daljem tekstu, upravo bi oni trebali biti glavni pokretači tih postupaka.

[1] NN 4/96, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03, 82/06, 116/10, 25/12 i 45/13

[2] Članak 39. (NN 45/13) stavak 1. Stečajnog Zakona

2. POKRETANJE STEČAJNOG POSTUPKA

Osim samog stečajnog dužnika, stečajni postupak može pokrenuti svaka osoba ovlaštena za zastupanje stečajnog dužnika i svaki likvidator, te stečajni vjerovnik koji dokaže vjerodostojnost postojanja svoje tražbine i barem jednog od zakonski određenih stečajnih razloga (tu spadaju i sadašnji i bivši zaposlenici dužnika, te Ministarstvo financija, Porezna uprava). Prijedlog za pokretanje stečajnog postupka podnosi se nadležnom trgovačkom sudu[3], uz koji će prijedlog predlagatelj, osim sudske pristojbe u iznosu od 100,00 kn, uplatiti i dodatnu sudsku pristojbu radi osnivanja Fonda za pokriće troškova stečajnog postupka koji se ne mogu namiriti iz imovine dužnika u iznosu od 10.000,00 kn (osim ako se radi o sadašnjim ili ranijim zaposlenicima dužnika, te dužniku koji će javnobilježnički ovjerovljenim prokaznim popisom imovine dokazati da ima dovoljno imovine za pokriće troškova prethodnog postupka)[4]. Obzirom da se navedena sredstva koja predlagatelj stečajnog postupka mora uplatiti smatraju troškovima stečajnog postupka, predlagatelj kao vjerovnik ima pravo na naknadu istih.

2.1. STEČAJNI RAZLOZI

Otvoriti stečaj znači pokrenuti stečajni postupak koji se, sukladno članku 4. stavak 1. Stečajnog zakona može otvoriti samo ako se utvrdi postojanje kojega od zakonom predviđenih stečajnih razloga.

Stečajni razlozi su:

- Nelikvidnost,
- Nesposobnost za plaćanje,
- Prezaduženost.

[3] Nadležni trgovački sud prema sjedištu trgovačkog društva

[4] Članak 39.a stavak 1. Stečajnog zakona

2.1.1. Nelikvidnost

Dužnik je **nelikvidan** ako ne može u određenom vremenskom razdoblju ispuniti novčane obveze koje dospijevaju u tom razdoblju[5].
Smatrati će se da je dužnik nelikvidan ako više od 60 dana kasni u ispunjenju jedne ili više novčanih obveza čiji iznos prelazi 20% od iznosa njegovih obveza objavljenih u godišnjem izvješću za proteklu financijsku godinu ili ako više od 30dana kasni s isplatom plaće u visini ugovorene plaće tes plaćanjem pripadajućih poreza i doprinosa koje je dužan obračunati i uplatiti zajedno s plaćom.

2.1.2. Nesposobnost za plaćanje

Nesposobnost za plaćanje nastupa kada dužnik ne može trajnije ispunjavati svoje dospjele novčane obveze, točnije kada ima evidentirane nepodmirene obveze kod banke koja za njega obavlja poslove platnog prometa u razdoblju duljem od 60 dana, a koje je trebalo, na temelju valjanih osnova za naplatu, bez daljnjeg pristanka dužnika, naplatiti s bilo kojeg od njegovih računa. U slučaju, kada dužnik ima evidentirane nepodmirene obveze kod poslovne banke, račun dužnika nalazi se u blokadi, a blokiran je nalozima vjerovnika za dospjele neplaćene obveze, na koje od trenutka svrstavanja vjerovnika u redoslijed naplate teće zakonska zatezna kamata. Potvrdu o nesposobnosti za plaćanje (BON-2 obrazac) izdaje banka kod koje dužnik ima otvoren svoj poslovni račun, odnosno koja za dužnika obavlja poslove platnog prometa, na zahtjev vjerovnika ili pak druge osobe koja želi i može otvoriti stečajni postupak. Međutim, u slučaju da dužnik tijekom prethodnog postupka podmiri svoje dugove prema vjerovnicima neće se smatrati da je nesposoban za plaćanje.

[5] Članak 4. Stavak 3. Stečajnog zakona

2.1.3. Prezaduženost

Nad pravnom osobom stečaj će se otvoriti i u slučaju njene prezaduženosti.
Prezaduženost je zapravo gubitak kreditne sposobnosti zbog prevelikog korištenja pozajmljenih sredstva[6]. No, prezaduženost može biti samo privremena. Smatrati će se da je dužnik prezadužen ako njegova imovina ne pokriva postojeće obveze.
Neće se smatrati da je dužnik prezadužen ukoliko se prema okolnostima slučaja (razvojnom programu, raspoloživim izvorima sredstava, vrsti imovine, pribavljenim osiguranjima i slično) može osnovano pretpostaviti da će nastavkom poslovanja uredno ispunjavati svoje obveze po dospijeću.

2.2. PRETHODNI POSTUPAK

Na temelju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka sudac će, ukoliko prijedlog nije povučen u za to zakonski predviđenom roku, donijeti rješenje o pokretanju prethodnog postupka[7]. U prethodnom postupku utvrđuje se postojanje uvjeta za otvaranje stečaja na temelju dokaza[8] koje je podnio vjerovnik, odnosno predlagatelj. U slučaju da dužnik prizna postojanje nekog od stečajnih razloga ili je on sam predlagatelj, sudac može preskočiti prethodni postupak i odmah donijeti rješenje o otvaranju stečajnog postupka.
U stečajnom postupku ne postoje mogućnosti spajanja spisa jer se protiv jednog dužnika može voditi samo jedan stečajni postupak. Zbog toga se postupak vodi po samo jednom prijedlogu. Ostali prijedlozi se odbacuju i nisu od utjecaja na otvaranje stečajnog postupka. Prethodni postupak u pravilu traje najdulje tri mjeseca od donošenja rješenja o pokretanju prethodnog postupka, tijekom kojih stečajni sudac mora također paziti da ne dođe do takvih promjena imovinskog položaja dužnika koje bi bile nepovoljne za vjerovnika.

---

[6] http://webhosting-wmd.hr/rjecnik-pojmovi-p/web/prezaduzenost/ 15.06.2015

[7] Članak 42. Stavak 1. Stečajnog zakona

[8] dokaz postojanja tražbine i potvrda pravne osobe koja za dužnika obavlja poslove platnog prometa, da je dužnik insolventan

U tu svrhu može imenovati **privremenog stečajnog upravitelja** na kojeg prelazi ovlast za raspolaganje imovinom ukoliko je određena zabrana raspolaganja istom, u kojem pak je slučaju stečajni upravitelj dužan imovinu zaštiti i održavati, nastaviti vođenje poslovanja, te ispitati mogu li se imovinom dužnika pokriti troškovi postupka, a kao stručna osoba može ispitati i postojanje razloga za otvaranje stečajnog postupka.
U prethodnom se postupku utvrđuje financijsko stanje dužnika, te se s ciljem što sveobuhvatnijeg uvida u dužnikovu financijsku situaciju određuju:
„Osobe koje vode poslove dužnika i članovi nadzornog odbora dužnika, kao i radnici dužnika, i u slučaju ako im je prestala dužnost, odnosno zaposlenje dužni su nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka stečajnim tijelima, na njihov zahtjev, bez odgode pružiti sve potrebne podatke i obavijesti“[9],

a u koju svrhu stečajni sudac može dužniku, te istim osobama narediti da predaju sudu pisano izvješće o financijskom i gospodarskom stanju dužnika, te odrediti jednog ili više vještaka koji će u roku od 15 dana ispitati da li postoje opravdani razlozi za otvaranje stečaja (osim u slučaju kada se to može prethodno nedvojbeno utvrditi).

Osim imenovanja privremenog stečajnog upravitelja, kao mjere sprečavanja nepovoljnog položaja vjerovnika, stečajni sudac na raspolaganju ima i druge mjere, kao npr.: zabrana raspolaganja imovinom dužnika, zabrana ili odgoda provedbe ovrhe ili osiguranja nad dužnikom, zabrana isplata s računa dužnika, te ukoliko navedene mjere nisu dostatne može čak izraziti mjeru prisilnog privođenja osoba iz članka 43. Stavka1. Stečajnog zakona, te istim odrediti kaznu do 50.000,00 kn, no ukoliko smatra da za to postoje opravdani razlozi, navedene mjere može odrediti i prije donošenja rješenja o pokretanju prethodnog postupka[10]. Stečajni sudac, zatim mora zakazati ročište kojemu će prisustvovati predlagatelj i dužnik, odnosno zakonski zastupnici istih, kao i zastupnici pravnih osoba koje za dužnika obavljaju poslove platnog prometa, privremeni stečajni upravitelj, te po potrebi i druge osobe, i na kojem će se isti izjasniti o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka.

[9] Članak 43. Stavak 1. Stečajnog zakona

[10] Članak 44. Stavak 3. Stečajnog zakona

2.3. RJEŠENJE O OTVARANJU STEČAJNOG POSTUPKA

Ukoliko je u prethodnom postupku utvrđeno postojanje stečajnih razloga dužnika, stečajni će sudac odrediti ročište radi rasprave o uvjetima za otvaranje stečajnog postupka na koje će ročište pozvati predlagatelja stečaja, stečajnog dužnika, odnosno zakonskog zastupnika istog, privremenog stečajnog upravitelja, te vještake - ako ih je bilo potrebno imenovati u prethodnom stečajnom postupku[11], te će na ročištu ili najkasnije tri dana od njegova zaključenja, donijeti rješenje o otvaranju stečajnog postupka ili odbijanju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka. Sva su navedena tijela dužna na temelju dostavljenog rješenja zabilježiti otvaranje stečajnog postupka.

U sudskom se registru dosadašnjem nazivu društva dodaje naznaka „ u stečaju“, čime se štite vjerovnici i drugi poslovni subjekti koji posluju s društvom koje je u stečaju.[12] Dužnik uz prijedlog za otvaranje stečajnog postupka mora priložiti potvrdu pravne osobe o stanju sredstava na računu i nenamirenim obvezama te javnobilježnički ovjeren prokazni popis imovine. Osim navadenog dužnik je dužan priložiti i rješenje o iskazu nekretnina ili HFP[13] o nekretninama koje su iskazane u vrijednosti temeljnog kapitala dužnika. Ukoliko dužnik uz prijedlog nije dostavio navedene podatke, sud će prijedlog odbaciti kao neuredan, bez pozivanja dužnika da naknadno pridonese iste isprave.

U rješenju o otvaranju stečajnog postupka posebno će se navesti podaci o:

- Tvrtki, nazivu, osobnom indetifikacijskom broju, predmetu poslovanja i sjedištu dužnika,
- Imenu, prezimenu, osobnom identifikacijskom broju i adresi stečajnog upravitelja,
- Danu, satu i minuti otvaranja stečajnog postupka.

Riješenjm o otvaranju stečajnog postupka pozvat će se vjerovnici da u određenom roku[14], u skladu s pravilima Zakona, stečajnom upravitelju prijave svoje tražbine.

[11] Članak 49. Stavak 1. Stečajnog zakona

[12] Računovodstvo revizija i financije, svibanj 2012., stranica 35.

[13] Hrvatski fond za privatizaciju

[14] Rok ne može biti kraći od 15 dana niti dulji od mjesec dana

Ako se tijekom prethodnog postupka utvrdi da imovina dužnika koja bi ušla u stečajnu masu nije dovoljna ni za namirenje troškova toga postupka ili je neznatne vrijednosti, stečajni postupak se neće otvoriti.

2.4. PRAVNE POSLJEDICE STEČAJNOG POSTUPKA

Stečajni Zakon propisuje nastupanje pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka s danom objavljivanja oglasa o otvaranju stečajnog postupka na oglasnoj ploči suda. Međutim, stupanjem na snagu Zakona o financijskom osiguranju, potrebno je u rješenju o otvaranju stečajnog postupka utvrditi i vrijeme objavljivanja rješenja, što je od važnosti kod ugovora o financijskom osiguranju, obzirom da je navedenim zakonom propisano: „Ugovor o financijskom osiguranju neće biti pobojan niti ako je zaključen neposredno prije dana otvaranja stečajnog postupka niti na sam dan otvaranja stečajnog postupka, već će se valjanost ugovora ocjenjivati prema satu i minuti otvaranja stečajnog postupka.

Otvaranjem stečajnoga postupka pravni se položaj stečajnoga dužnika, ali i određenih kategorija njegovih vjerovnika bitno mijenja; postupci u tijeku se prekidaju, mijenja se dopušteni put pravne zaštite, neki se postupci obustavljaju; formira se stečajna masa, dolazi do aktualizacije i aderacije tražbina stečajnih vjerovnika, mijenjaju se status (nekih) oblika osiguranja tražbina i način njihova ostvarivanja, ograničava se pravo vjerovnika da odvojeno ostvaruju neka prava prema trećima, modificira se mogućnost prijeboja tražbina; uspostavlja se poseban režim za ispunjavanje pravnih poslova zasnovanih prije otvaranja stečajnoga postupka; nastaje mogućnost pobijanja pravnih radnji poduzetih prije otvaranja stečajnoga postupka kojima se oštećuju vjerovnici[15].
Od svega navedenog u nastavku će se spomenuti najbitnije promjene, odnosno pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka.

Možda najvažnija pravna posljedica otvaranja stečajnog postupka, je da s danom otvaranja stečajnog postupka prava tijela dužnika pravne osobe prestaju i prelaze na stečajnog

[15] Dika, M: Osnovne procesnopravne i materijalnopravne posljedice otvaranja stečajnog postupka, Izvorni znanstveni članak,Pravni fakultet sveučilišta u Zagrebu, 02.03.2001.

upravitelja, koji dalje vodi poslove dužnika i zastupa dužnika, a može, prema okolnostima slučaja donijeti i odluke vezane za promjene u temeljnom aktu društva.

Sva raspolaganja predmetima iz stečajne mase ranijih zastupnika dužnika nakon otvaranja stečaja su bez pravnog učinka, osim onih za koja vrijede pravila o zaštiti povjerenja u javne knjige. Drugoj će se strani vratiti njena protučinidba iz stečajne mase ako je njome povećana vrijednost stečajne mase. [16]Ako nakon otvaranja stečajnog postupka netko izravno ispuni obvezu zastupniku dužnika pravne osobe ili dužniku pojedincu prije javnog priopćenja o otvaranju stečajnog postupka, iako je obvezu trebalo ispuniti u korist stečajne mase, takvim se ispunjenjem oslobađa svoje obveze ako dokaže da u vrijeme ispunjenja nije znao da je stečajni postupak otvoren.[17]

Stečajni upravitelj dužan je u ime i za račun stečajnog dužnika preuzeti sve parnice o imovini koja ulazi u stečajnu masu, uključujući i arbitražne postupke, koji su u vrijeme otvaranja stečajnog postupka bili u tijeku i to ako se tiču:

- Izlučenja nekog predmeta iz stečajne mase,
- Odvojenog namirenja,
- Obveza stečajne mase.

Parnice glede onih tražbina koje se prijavljuju u stečajni postupak, ne mogu se nastaviti prije nego što su ispitane na ispitnom ročištu.

Stranka koja je uspjela u parnici, troškove parničnog postupka, kao i troškove nastale nakon prekida postupka ako stečajni upravitelj odmah nakon nastavljanja prekinute parnice prizna tužbeni zahtjev ili se odrekne tužbenog zahtjeva, može ostvarivati samo kao stečajni vjerovnik. U protivnom troškovi parnice nastali nakon prekida namiriti će se kao dugovi stečajne mase.[18]

Neke pravne posljedice Stečajnog zakona su:

- Ovrha,
- Prijeboj,
- Pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika.

[16] Članak 91. Stečajnog zakon

[17]Članka 92. Stečajnog zakona

[18] Članak 95. Stečajnog zakona

- Ovrha- nakon otvaranja stečajnog postupka samo izlučni i razlučni vjerovnici mogu pokrenuti postupak ovrhe ili osiguranja ili tražiti nastavak prekinutog postupka ovrhe ili osiguranja, dok ostali vjerovnici svoje tražbine mogu namiriti samo i isključivo u stečajnom postupku. Ali ako je razlučno ili slično pravo stečeno ovrhom ili prisilnim sudskim osiguranjem tijekom posljednjih šezdeset dana prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga, to pravo otvaranjem stečajnog postupka prestaje. Prisilna ovrha radi ostvarenja tražbina prema stečajnoj masi koje nisu zasnovane pravnom radnjom stečajnog upravitelja nije dopuštena šest mjeseci od otvaranja stečajnog postupka[19]. Ova odredba se ne odnosi na:
    - Obveze stečajne mase iz dvostranoobvenog ugovora koje je stečajni upravitelj odlučio ispuniti,
    - Obveze iz trajnog obveznog odnosa za vrijeme nakon prvog roka u kojemu je stečajni upravitelj mogao otkazati ugovor,
    - Obveze iz trajnog obveznog odnosa ako je stečajni upravitelj primio protučinidbu u korist stečajne mase.

- Prijeboj - Otvaranje stečajnoga postupka je bez utjecaja na pravo stečajnog vjerovnika na prijeboj, ako ga je isti imao na temelju zakona ili ugovora, već u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka. No prijeboj se neće dopustiti u slučaju ako je stečajni vjerovnik pravo prijeboja stekao pobojnom pravnom radnjom, ako vjerovnik čija se tražbina treba namiriti iz slobodne imovine dužnika duguje stečajnoj masi i dr.

- Pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika - Stečajni upravitelj u ime stečajnoga dužnika i stečajni vjerovnici mogu pobijati pravne radnje poduzete prije otvaranja stečajnoga postupka kojima se remeti ujednačeno namirenje stečajnih vjerovnika (oštećenje vjerovnika), odnosno kojima se pojedini stečajni vjerovnici stavljaju u povoljniji položaj (pogodovanje vjerovnika). S pravnom radnjom izjednačeno je i propuštanje. U ime stečajnoga dužnika pravne radnje mogu pobijati stečajni vjerovnici i stečajni upravitelj. A tužba se podnosi protiv osobe prema kojoj je pobijana radnja poduzeta.

[19] Članak 99. Stavak 1. Stečajnog zakona

2.5. TIJELA STEČAJNOG POSTUPKA

Osim stečajnog dužnika, kao osobe nad kojom se otvara stečajni postupak, u stečajnom postupku sudjeluju i tijela stečajnog postupka, a to su:

- Stečajni sudac,
- Stečajni upravitelj,
- Skupština vjerovnika,
- Odbor vjerovnika.

2.5.1. Stečajni sudac

Stečajni sudac je glavno tijelo u stečajnom postupku, koji regulira i prati njegov tijek,tj.odlučuje o pokretanju postupka radi utvrđivanja postojanja stečajnog razloga te provodi taj postupak, odlučuje o otvaranju stečajnog postupka, imenuje i razrješava stečajnog upravitelja, nadzire njegov rad i daje mu obvezatne upute, u skladu sa Stečajnim zakonom, nadzire rad odbora vjerovnika, određuje započete poslove koje treba završiti tijekom stečajnog postupka i određuje nagradu stečajnom upravitelju, odobrava isplatu vjerovnika, donosi odluke o zaključenju i obustavi stečajnog postupka te odlučuje o svim drugim pitanjima stečajnog postupka, osim o onima o kojima po ovom Zakonuu odlučuje neko drugo tijelo stečajnog postupka.[20]

2.5.2. Stečajni upravitelj

Stečajni upravitelj može biti osoba koja ima visoku stručnu spremu, položen stručni ispit za stečajnog upravitelja te se nalazi na listi ovlaštenih stečajnih upravitelja. Nadalje, osoba mora voditi računa o tome da raspolaže posebnom stručnošću i poslovnim iskustvom potrebnim za

[20] Članak 17. Stečajnog zakona

vođenje odnosnog stečajnog postupka.[21] Također za stečajnog upravitelja može biti imenovan i odvjetnik samo pod uvjetima iz Stavka 1. Članka 20. Stečajnog zakona.

Stečajnog upravitelja imenuje stečajni sudac rješenjem o otvaranju stečajnog postupka, a isti imenovanjem dobiva prava i obveze tijela stečajnog dužnika, odnosno zastupa ga, te nastavlja voditi poslovanje istog u tijeku stečajnog postupka, ako je tako određeno. Osnovne obveze stečajnog upravitelja su dovesti u red poslovanje dužnika, te omogućiti namirenje vjerovnika, kao i namirenje tražbina samog dužnika, u koju svrhu je dužan savjesno voditi poslovanje i unovčiti imovinu dužnika koja ulazi u stečajnu masu, a osim navedenog obvezan je nadzornom odboru dostaviti završni račun, kao i pisana izvješća o tijeku stečajnog postupka i o stanju stečajne mase (jednom u tri mjeseca ili na traženje stečajnog suca ili odbora vjerovnika).[22]

Stečajni upravitelj ima pravo na naknadu troškova, a za svoj rad dobiva i nagradu koju rješenjem određuje stečajni sudac prema posebnom propisu kojim Vlada Republike Hrvatske utvrđuje kriterije i način obračuna i plaćanja nagrade stečajnim upraviteljima.

Rad stečajnog upravitelja nadziru stečajni sudac, odbor vjerovnika i skupština vjerovnika koji su ovlašteni u svako doba zatražiti obavijesti ili izvješća o stanju stvari i vođenju poslova. Ukoliko stečajni upravitelj ne postupi po nalogu stečajnog suca za poduzimanje neke od radnji iz članka 25. Stečajnog zakona, stečajni sudac ga može novčano kazniti.[23]

2.5.3. Odbor vjerovnika

Osobe koje će prestavljati odbor vjerovnika predlažu vjerovnici na prvoj skupštini, odnosno odlučuju o zadržavanju istog, ako ga je prethodno osnovao stečajni sudac radi zaštite vjerovnika u stečajnom postupku. Broj članova odbora mora biti neparan (ne više od sedam), a u istom moraju biti zastupljeni stečajni vjerovnici s najvišim i malim tražbinama, te predstavnik ranijih dužnikovih radnika, osim u slučaju kada su njihove tražbine beznačajne[24]. Ukoliko je broj stečajnih vjerovnika manji od pet, ovlasti odbora imaju svi vjerovnici. Odbor

[21] Članak 20. Stečajnog zakona

[22] Članak 25. Stečajnog zakona

[23] Iznos novčane kazne ne može biti veći od 10 000,00 kuna

[24] Članak 32. Stečajnog zakona

vjerovnika nadzire rad stečajnog upravitelja i pomaže mu u poslovima vođenja stečaja, te je dužan obavijestiti vjerovnike o tijeku stečajnog postupka i stanju stečajne mase. Članovi odbora imaju pravo na nagradu za rad u odboru, o kojoj posebnim rješenjem odlučuje stečajni sudac, koji također odlučuje i o razrješenju članova odbora. Osim prava na nagradu, članovi odbora imaju i odgovornost naknade štete razlučnim i stečajnim vjerovnicima u slučaju zakonske povrede svoje dužnosti.

2.5.4. Skupština vjerovnika

Skupštinu vjerovnika saziva i vodi stečajni sudac, a pravo sudjelovanja imaju svi vjerovnici s pravom odvojenog namirenja, svi stečajni vjerovnici, stečajni upravitelj i dužnik pojedinac. Odluke skupštine vjerovnika donose se većinom glasova osoba koje predstavljaju skupštinu, a iste se mogu ukinuti rješenjem po stečajnom sucu, a na traženje kojeg od razlučnog vjerovnika, stečajnog vjerovnika koji nije nižeg isplatnog reda, stečajnog upravitelja, ili iznimno po službenoj dužnosti suca. Skupština vjerovnika će se sazvati na prijedlog stečajnog upravitelja, stečajnog odbora, najmanje pet članova koji nisu nižeg ispatnog reda, jednog ili više stečajnih vjerovnika koji spadaju u niže isplatne redove. Između primitka prijedloga i sjednice skupštine ne smije proći više od trideset dana[25]. Osnovni zadaci skupštine vjerovnika su da osnuje odbor vjerovnika (odnosno prihvati ili ospori odbor kojeg je osnovao stečajni sudac), imenuje novog stečajnog upravitelja, nalaže stečajnom upravitelju izradu stečajnog plana, nadzire rad istog, te od njega traži izvještaje o stanju i vođenju poslova,
odlučuje o nastavku poslovanja dužnika, te o načinu i uvjetima unovčenja njegove imovine, donosi odluke iz nadležnosti odbora vjerovnika, te odlučuje o drugim pitanjima važnim za provedbu i okončanje stečaja.

[25] Članak 38.b Stečajnog zakona

STEČAJNI SUDAC	Donosi odluku o pokretanjuu prethodnog postupka i otvaranju stečajnog postupka Imenuje stečajnog upravitelja i nadzire njegov rad Nadzire rad odbora vjerovnika Određuje poslove koje treba završiti tijekom stečajnog postupka Odobrava troškove stečajnog postupka i isplatu vjerovnicima Određuje nagradu stečajnog upravitelja Donosi odluku o zaključenju i obustavi stečajnog postupka
STEČAJNI UPRAVITELJ	Sastavlja izvješća za stečajnog suca ili odbor vjerovnika Dovodi u red poslovne knjige do dana otvaranja stečajnog postupka Sastavlja predračun troškova stečajnog postupka Savjesno vodi poslovanje dužnika ako se ono nastavlja Odnosi se prema imovini džniika s pažnjom dobrog gospodara
ODBOR VJEROVNIKA	Nadzire rad stečajnog upravitelja i pomaže mu u vođenju poslova Ramatra izvješća stečajnog upravitelj Pregledava poslovne knjige i cjelokupnu dokumentaciju Ima savjetodavni karakter
SKUPŠTINA VJEROVNIKA	Osniva odbor vjerovnika, mjenja njegov sastav ili ga ukida Imenuje novoga stečajnog upravitelja Odlučuje o nastavku poslovanja dužnika i u uvjetima unovčenja njegove imovine Nalaže stečajnom upravitelju izradu stečajnog plana

Tablica 1. Kratak prikaz zadataka pojedinog tijela stečajnog postupka

Izvor: Računovodstvo revizija i financije, svibanj 2012., stranica 33.

3. VJEROVNICI STEČAJNE MASE I VJEROVNICI STEČAJNOG POSTUPKA

Stečajnom masom označavamo cjelokupnu imovinu dužnika (pokretnu i nepokretnu, financijsku i nefinancijsku), tj.svu imovinu koju je dužnik stekao za vrijeme otvaranja stečaja, te svu imovinu koju je stekao tijekom stečajnog postupka. Stečajna masa služi namirenju troškova stečajnog postupka te tražbine vjerovnika stečajnog dužnika, odnosno tražbine čije je namirenje osigurano određenim pravima na imovini dužnika.[26]

Zbog nesporazuma koji se javljaju tijekom stečajnih postupaka potrebno je ukratko objasniti razliku između vjerovnika stečajne mase i stečajnih vjerovnika. Najjednostavnije rečeno, vjerovnici stečajne mase su oni vjerovnici čije je potraživanje prema stečajnom dužniku nastalo **nakon otvaranja stečajnog postupka**, dok je tražbina stečajnih vjerovnika nastala **prije otvaranja stečajnog postupka**. Pri tome nije najvažnija činjenica da je možda tražbina stečajnog vjerovnika dospjela nakon otvaranja već je bitan nastanak obaveze.

Vjerovnici stečajne mase su oni vjerovnici čije se tražbine smatraju troškovima stečajnog postupka ili ostalim obvezama stečajne mase. Na primjer, to su nagrada i naknada za rad stečajnog upravitelja, sudski troškovi stečajnog postupka, obveze zasnovane radnjama stečajnog upravitelja i druge. U ove tražbine ulaze također svi troškovi stečajnog postupka kao najam prostora, struja, telefon, uredski materijal te troškovi osiguranja i ostali.

Vjerovnici stečajne mase ne prijavljuju svoje tražbine stečajnom upravitelju i o njihovim tražbinama se ne donosi nikakvo rješenje niti se utvrđuju. Stečajni upravitelj je dužan navedene tražbine namiriti prema općim pravilima Stečajnog zakona i za njihovo podmirenje dužan je osigurati dovoljna sredstva. Navedeni vjerovnici stečajne mase mogu pokretati i ovrhu prema stečajnom dužniku u slučaju da im stečajni upravitelj nije isplatio tražbinu iz bilo kakvog raloga, što je pravo koje stečajni vjerovnici nemaju.

Kao što je već u uvodnom dijelu rečeno, **stečajni vjerovnici** su pravne i fizičke osobe koje prema stečajnom dužniku imaju tražbine, a njih namiruju iz imovine stečajnog dužnika i to razvrstavanjem u isplatne redove, o čemu će biti riječ u nastavku.

[26] Članak 134. Stečajnog zakona

Prema Stečajnom zakonu Republike Hrvatske vjerovnici se dijele u četiri skupine, a to su:

- Stečajni vjerovnici,
- Izlučni vjerovnici,
- Razlučni vjerovnici,
- Vjerovnici stečajne mase.

3.1. STEČAJNI VJEROVNICI

Stečajni vjerovnici su osobni vjerovnici dužnika koji u vrijeme otvaranja stečajnog postupka imaju imovinskopravnu tražbinu prema njemu.[27]

Stečajni vjerovnici se prema svojim tražbinama razvrstavaju po isplatnim redovima, a redom idu:

- Prvi viši isplatni red,
- Drugi viši isplatni red,
- Niži isplatni red.

Vjerovnici kasnijeg isplatnog reda mogu se namiriti tek nakon što budu u cijelosti namireni vjerovnici prethodnog isplatnog reda. Dok se stečajni vjerovnici istog isplatnog reda namiruju razmjerno veličini svojih tražbina.

U tražbine **prvog višeg isplatnog reda** ulaze tražbine radnika i prijašnjih dužnikovih radnika nastale do dana otvaranja stečajnog postupka iz radnog odnosa u ukupnom bruto iznosu, otpremnine do iznosa propisanog zakonom odnosno kolektivnim ugovorom i tražbine po osnovi naknade štete pretrpljene zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti.

U tražbine **drugog višeg isplatnog reda** ulaze sve ostale tražbine prema dužniku, osim onih koje su razvrstane u niže isplatne redove.

Nakon tražbina viših isplatnih redova, kao tražbine nižih isplatnih redova namiruju se prema navedenom redoslijedu:

- Kamate na tražbine stečajnih vjerovnika od otvaranja stečajnog postupka,

[27] Članak 137. Stečajnog zakona

- Troškovi koji za pojedine vjerovnike nastanu njihovim sudjelovanjem u postupku,
- Novčane kazne izrečene na kazneno ili prekršajno djelo i troškovi kaznenog ili prekršajnog postupka,
- Tražbine za besplatnu činidbu dužnika,
- Tražbine za povrat zajma kojim se nadomješta kapital nekog člana društva ili odgovarajće tražbine.

Iz stečajne mase vjerovnici se namiruju redoslijedom kako je prikazano dolje na slici.

Tablica 2. Redoslijed naplate tražbina iz stečajne mase

1. Razlučni vjerovnici	2. Vjerovnici stečajne mase	3. Stečajni vjerovnici:
		- Prvi viši isplatni red
		- Drugi viši isplatni red
		- Niži isplatni red

3.2. IZLUČNI VJEROVNICI

Izlučni vjerovnici su oni vjerovnici koji imaju pravo na izdvajanje predmeta koji ne spadaju u stečajnu masu, na temelju svog stvarnog ili osobnog prava. Stvarno pravo koje zakonodavac navodi u praksi se najčešće pojavljuje kao pravo vlasništva treće osobe, odnosno izlučnog vjerovnika. Inače, kada postoji neki predmet na kojemu postoji vlasništvo treće osobe on ne može biti dio stečajne mase niti stečajni upravitelj ima pravo raspolagati istim predmetom bez suglasnosti vlasnika.

U stečajnim postupcima izlučni zahtjevi nisu rijetki, a raspon raloga zbog kojih neki vjerovnici smatraju kako imaju izlučno pravo u odnosu na stečajnu masu je raznolik. Najčešća pogreška koju rade takvi vjerovnici je prijava izlučnog prava na robi koja je isporučena, a nije plaćena. Stečajni zakon predviđa samo jedan način da se takav vjerovnik smatra izlučnim vjerovnikom, ukoliko roba nije u cijelosti ili uopće plaćena i još nije isporučena stečajnom dužniku. U svim ostalim slučajevima takav vjerovnik danom otvaranja stečajnog postupka postaje stečajni vjerovnik i mora prijaviti svoju tražbinu stečajnom upravitelju.

3.3. RAZLUČNI VJEROVNICI

Razlučno pravo je pravo odvojenog namirenja tražbine na određenoj stvari ili prava upisanih u javne knjige.

Razlučni vjerovnici su vjerovnici koji imaju založno pravo ili pravo na namirenje na kojoj stvari ili pravu koji su upisani u javnoj knjizi.

Dakle, da bi netko bio razlučni vjerovnik u stečajnom postupku potrebno je da ispunjava dvije temeljne pretpostavke: mora imati određenu tražbinu i mora imati pravo odvojenog namirenja te tražbine.

I dok samo razlučno pravo kao pravo odvojenog namirenja nije predmet za ispitivanje, nema prepreke da se ispituje sama tražbina vjerovnika. Iz razloga što samo postojanje razlučnog prava nije dovoljno za isplatu takvog vjerovnika ukoliko vjerovnik nema točno određenu tražbinu prema stečajnom dužniku. Primjer za takvu situaciju u sudskoj praksi je tako zvani „okvirni kredit“ koji je osiguran založnim pravom.

U jednom slučaju, banka je upisala založno pravo za okvirni kredit u iznosu od 6 000 000,00 kn sa kamatama i troškovima. Stvarni iznos kredita isplaćenog stečajnom dužniku je bio mnogo manji, oko 1 500 000,00kn te je, zajedno sa kamatama i troškovima, ovom razlučnom vjerovnik nakon prodaje nekretnine isplaćen iznos manji od 3 000 000,00kn. Kada tražbina takvog razlučnog vjerovnika ne bi bila predmet ispitivanja to bi značilo da bi banka imala pravo na naplatu cjelokupnog iznosa na koji je upisan zalog.

Upravo zbog ovog primjera je potrebno da razlučni vjerovnici prijave i svoje tražbine a ne samo razlučno pravo, kako bi se kroz priznanje tražbine mogao utvrditi točan iznos na kojeg razlučni vjerovnik ima pravo.

Pri tome treba naglasiti da takvi vjerovnici, osim prava na odvojeno namirenje, imaju i drugu pogodnost u odnosu na ostale stečajne vjerovnike, a to je da kamata na njihove tražbine ne prestaje teći otvaranjem stečajnog postupka.

3.4. VJEROVNICI STEČAJNE MASE

Vjerovnici stečajne mase su vjerovnici koji imaju tražbine na osnovi:

- Troškova stečajnog postupka,
- Ostalih obveza stečajne mase.

Troškovi stečajnog postupka su:

- Sudski troškovi stečajnog postupka,
- Tražbine neisplaćenih plaća u bruto iznosu utvrđene u stečajnom postupku koje su veće od tri neisplaćene plaće, a najviše do iznosa tri neisplaćene minimalne plaće u Republici Hrvatskoj,
- Nagrade i izdatci privremenog stečajnog upravitelja i članova odbora vjerovnika,
- Drugi troškovi za koje je Stečajnim ili drugim zakonom određeno da će se namirivati kao troškovi stečajnog postupka.

Obveze stečajne mase stečajni upravitelj će namiriti redom kojim one dospijevaju.

U ostale obveze stečajne mase pripadaju:

- Obveze zasnovane radnjama stečajnog upravitelja ili na drugi način upravljanjem, unovčenjem i podjelom stečajne mase, a koje ne pripadaju u troškove stečajnog postupka,
- Tražbine odvjetnika za pružene usluge tijekom posljednjih šest mjeseci prije otvaranja stečajnog postupka u svezi sa zaštitom i ostvarenjem prava dužnika koja ulaze u stečajnu masu,
- Obveze iz dvostrano obveznih ugovora ako se njihovo ispunjenje traži za stečajnu masu ili mora slijediti nakon otvaranja stečajnog postupka,
- Obveze na temelju stjecanja u stečajnu masu bez osnove,
- Tražbine radnika stečajnog dužnika nastale nakon otvaranja stečajnog postupka.

4. UNOVČENJE STEČAJNE MASE

Kako je to već ranije iznijeto, stečajnu masu čini imovina dužnika koja se sastoji od nekretnina, pokretnina i prava. Unovčenjem imovine dužnika ostvaruju se novčana sredstva kojim će se namiriti vjerovnici prema redoslijedu određenim zakonom (razlučni vjerovnici, vjerovnici stečajne mase, te stečajni vjerovnici prvog i drugog višeg isplatnog reda, a zatim i nižeg isplatnog reda).

„Stadij unovčenja imovine stečajnog dužnika centralni je dio stečajnog postupka, a sama prodaja imovine je jedan njen dio. Da bi se moglo pristupiti prodaji tj.unovcenju imovine potrebno je:

- Utvditi predmet prodaje,
- Utvrditi vrijednost imovine,
- Odlučiti o načinu prodaje .

Zbog čega će stečajni upravitelj nakon što je uzeo u posjed cjelokupnu imovinu dužnika kojom će upravljati, odnosno koju će unovčiti s pažnjom dobrog gospodara stvari i prava koja ulaze u stečajnu masu, sačiniti:

- Popis pojedinih predmeta stečajne mase (za svaki predmet navesti će njegovu vrijednost, a ukoliko je potrbno u tu će svrhu angažirati i ovlaštene sudske vještake),
- Popis svih dužnikovih vjerovnika,
- Pregled i usporedbu imovine i obveza stečajnog dužnika (izvršiti će se procjena vrijednosti stečajne mase).

Nakon što stečajni upravitelj izvrši gore navedene radnje, sazvat će se izvještajno ročište, na kojem će se odlučiti o unovčenju imovine. Stečajni upravitelj će na izvještajnom ročištu podnijeti izvješće o gospodarskom položaju dužnika i njegovim uzrocima prilikom čega će se izjasniti i o mogućnostima nastavka poslovanja poduzeća dužnika u cijelosti ili djelomično i kakve će to imati učinke na namirenje vjerovnika.

Tom prilikom o istom se mogu izjasniti sam dužnik i njegovi vjerovnici, a vjerovnici mogu donijeti odluku o tome hoće li se poslovanje dužnika nastaviti i kako, ili će se pristupiti unovčenju imovine. Međutim stečajni upravitelj može, ako smatra da za to postoje opravdani razlozi, uz suglasnost odbora vjerovnika, obustaviti poslovanje dužnika i prije izvještajnog ročišta.

Sukladno čl. 229. Stečajnog zakona stečajni upravitelj nakon izvještajnoga ročišta je dužan bez odgode unovčiti imovinu koja ulazi u stečajnu masu, ukoliko to nije protivno odluci skupštine vjerovnika i odbora vjerovnika. Općenito, za sve pravne radnje koje su od posebne važnosti za stečajni postupak, stečajni upravitelj mora pribaviti suglasnost odbora vjerovnika. Nadalje stečajni upravitelj dužan je, uz odgovarajuću primjenu pravila ovršnog postupka, Hrvatskoj gospodarskoj komori bez odgode dostaviti podatke o svim nekretninama koje se prodaju u stečajnom postupku, a o pokretninama ako je njihova vrijednost veća od 50.000,00 kuna kako bi ih Hrvatska gospodarska komora mogla uvesti u Očevidnik nekretnina i pokretnina uz naznaku da se prodaju u stečajnom postupku.

Kada se govori o unovčenju imovine dužnika u svrhu namirenja vjerovnika, potrebno je razlikovati namirenje razlučnih vjerovnika i namirenje ostalih stečajnih vjerovnika. Naime, s obzirom da razlučni vjerovnik ima pravo na odvojeno namirenje svojih tražbina iz određenih djelova stečajne mase, može pokrenuti ovršni postupak na nekretnini na koju polaže pravo te će se ista prodati u ovršnom postupku.

U slučaju da razlučni vjerovnik nije pokrenuo ovršni postupak, nekretninu će na prijedlog stečajnog upravitelja, prodati stečajni sudac, uz odgovarajuću primjenu pravila o ovrsi na nekretninama.

No kada se radi o pokretnoj stvari na kojoj postoji razlučno pravo, navedenu će, uz uvjet da se nalazi u njegovom posjedu, unovčiti stečajni upravitelj uz pravila ovrhe ili slobodnom pogodbom, te će iz utrška prodaje pokretnine u stečajnu masu unijeti iznos potreban za naknadu troškova utvrđivanja tražbine ili unovčenja, a od preostalog iznosa namirit će se razlučni vjerovnik.

U slučaju da stečajni upravitelj nema pravo na unovčenje pokretne stvari ili tražbina na kojima postoji razlučno pravo, vjerovnik ima pravo unovčiti stvar ili tražbinu u određenom roku koji će odrediti stečajni sudac, a nakon proteka roka pravo na unovčenje stječe stečajni upravitelj.

5. NAMIRENJE VJEROVNIKA

5.1. UTVRĐIVANJE TRAŽBINE

Ukupne tražbine svih vjerovnika utvrđuje stečajni upravitelj i to na temelju:

- Prijava koje mu podnose stečajni vjerovnici, te isprava kojima dokazuju osnove svoje tražbine,
- Popisa svih tražbina radnika i prijašnjih radnika dužnika dospjelih do otvaranja stečajnog postupka koji će se samostalno sastaviti i predočiti istima na potpis.

Tražbina se smatra utvrđenom ako je na ispitnom ročištu prizna stečajni upravitelj i ne ospori stečajni vjerovnik, tj. ako izjavljeno osporavanje bude otklonjeno. Ako dužnik pojedinac ospori tražbinu, to ne sprečava utvrđivanje tražbine.[28]
Kada su tražbine utvrđene, stečajni sudac će sastaviti posebnu tablicu ispitanih tražbina na temelju koje će donijeti rješenje kojim odlučuje o tome u kojem su iznosu i u kojem isplatnom redu tražbine utvrđene tj.osporene. U slučaju da je neka od tražbina na ispitnom ročištu osporena, o utvrđivanju će se osporene tražbine dalje voditi odvojeni sudski postupak.

U slučaju da je u vijeme otvaranja stečajnog postupka već pokrenut parnični postupak o osporenoj tražbini pred državnim ili arbitražnim sudom, postupak radi utvrđivanja tražbine će se nastaviti preuzimanjem te parnice.

5.2. DIOBA

Namirenje stečajnih vjerovnika može započeti tek nakon općeg ispitnog roka. Ono se provodi prema pritjecanju gotovinskih sredstava i to diobom koju obavlja stečajni upravitelj.
Prije diobe stečajni upravitelj sastavlja diobeni popis[29], a to je ujedno i izračun kojim se određuje koja će svota od postotka prikupljenih sredstava isplatiti određenom vjerovniku sukladno utvrđenim tražbinama.

[28] Članak 263. Stečajnog zakona

[29] Diobni popis- popis tražbina koje se uzimaju u obzir pri diobi

„U slučaju osporavanja tražbina, vrijednost takve tražbine ne uzima se u obzir prilikom djelomične diobe, već samo kod završne diobe.[30] Postotak namirenja tražbina djelomičnom diobom određuje odbor vjerovnika na prijedlog stečajnog upravitelja, koji će vjerovnike obavijestiti o postotku namirenja tražbina. Stečajni vjerovnici nižih isplatnih redova ne uzimaju se u obzir kod djelomičnih dioba.[31]

Uz suglasnost stečajnog sudca, sa završetkom unovčenja stečajne mase, pristupa se završnoj diobi. Prigodom davanja suglasnosti za završnu diobu, stečajni sudac će odrediti završno ročište vjerovnika i to najkasnije u roku od godinu i pol dana od održanog izvještajnog ročišta, osim u slučaju ako to nije bilo moguće zbog vođenja sudskog postupka koji je prethodno pitanje za završetak stečaja. Ako se pri završnoj diobi mogu u punom iznosu namiriti tražbine svih stečajnih vjerovnika, stečajni upravitelj će preostali višak predati dužniku pojedincu. Ako je dužnik pravna osoba, stečajni upravitelj će svakoj osobi koja ima udjela u dužniku dati onaj dio viška na koji bi imali pravo u slučaju likvidacije izvan stečajnog postupka.

[30] Računovodstvo revizija i financije, svibanj 2012., str.37.

[31] Članak 273. Stečajnog zakona

6. ZAKLJUČENJE I OBUSTAVA STEČAJNOG POSTUPKA

Nakon završetka završne diobe sud će donijeti rješenje o **zaključenju stečajnog postupka**, te će se rješenje i osnova zaključenja stečajnog postupka objaviti na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova te u Narodnim novinama. Brisanjem iz registra stečajni dužnik pravna osoba prestaje postojati, a stečajni dužnik fiička osoba gubi svojstvo trgovca pojedinca, obrtnika ili osobe koja obavlja samostalnu djelatnost.[32]

Zaključenje stečajnog postupka ne znači da vjerovnici ne mogu i dalje potraživati svoje tražbine koje nisu uspjeli namiriti tijekom stečajnog postupka. Na temelju rješenja o utvrđenim i neosporenim tražbinama stečajni vjerovnici mogu protiv dužnika pokrenuti postupak ovrhe. Do namirenja tražbina vjerovnika može doći i naknadnom diobom koju će odrediti stečajni sudac na prijedlog stečajnog upravitelja. To će se dogoditi ako se nakon završnog ročišta stvore uvjeti da se zadržani iznos podjeli stečajnim vjeorvnicima ako se iznosi koji su isplaćeni iz stečajne mase vrate nazad u masu ili ako se naknadno pronađe imovina koja ulazi u stečajnu masu. Međutim, pod određenim uvjetima sud može odustati od određivanja nastavljanja postupka radi naknadne diobe, te iznos koji stoji na raspolaganju za podjelu vjerovnicima ili pronađeni predmet prepustiti dužniku pojedincu, ukoliko smatra primjerenim s obzirom na neznatnost iznosa ili malu vrijednost predmeta te troškove nastavljanja postupka radi naknade diobe. Njega sud može uvjetovati uplatom predujma kojim će se namiriti troškovi nastavljanja postupka radi naknadne diobe. Nakon preovedene naknadne diobe sud će donijeti rješenje o zaključenju stečajnog postupka.

Obustavu stečajnog postupka stečajni sudac može obustaviti u sljedećim slučajevima:

- Kada stečajna masa nije dovoljna ni za pokriće troškova postupka,
- Kada stečajna masa nije dovoljna za ispunjenje ostalih obveza stečajne mase,
- Zbog naknadnog nestanka stečajnog razloga.
- Na prijedlog dužnika pojedinca ako on nakon isteka roka za prijavljivanje tražbina podnese sudu pismenu suglasnost svih stečajnih vjerovnika koji su prijavili svoje tražbine.

[32] Članak 286. Stečajnog zakona

Ako se ispuni bilo koji od istaknutih uvjeta, stečajni sudac će objaviti rješenje o obustavljanju stečajnog postupka. O navedenom će obavijestiti dužnika, stečajnog upravitelja i članove odbora vjerovnika. Nakon obustave stečajnog postupka dužnik ponovno ima pravo slobodno raspolagati stečajnom masom.

7. STEČAJNI PLAN

Stečajni plan može podnijeti i izraditi dužnik s prijedlogom za otvaranje stečajnog postupka. Izvršava se reorganizacija poslovanja stečajnog dužnika koja će rezultirati opstankom trgovačkog društva u više ili manje izmjenjenom obliku.

U članku 303. Stečajnog Zakon RH su propisane razne mogućnosti preustroja, a neke od njih su:

- Ostaviti dužniku dio ili svu imovinu radi nastavka poslovanja,
- Prenijeti dio ili svu imovinu dužnika na jednu ili više osoba,
- Pripajanje dužnika jednoj ili više drugih osoba,
- Prodaja dijela ili cjelokupne imovine dužnika,
- Namirenje ili izmjena razlučnih prava,
- Raspodjela imovine dužnika između vjerovnika.

Stečajni plan se sastoji od pripremne i provedbene osnove. U **pripremnoj osnovi** se navode mjere koje su poduzete prije otvaranja stečajnog postupka ili se jos trebaju poduzeti, dok **provedbena osnova** sadrži odredbe o tome kako će se planom izmjeniti pravni položaj dužnika i drugih sudionika u postupku.

U stečajnom planu sudionici se dijele u skupine ovisno o njihovom pravnom položaju, i to:

- Vjerovnici s pravom odvojenog namirenja,
- Stečajni vjerovnici koji nisu nižeg isplatnog reda,
- Stečajni vjerovnici pojedinih nižih isplatnih redova,
- Radnici,
- Vjerovnici s malim tražbinama.

A svi sudionici pojedine skupine imaju ista prava.

Stečajni plan se sa svim prilozima i prispjelim izjašnjenjima izlaže na uvid svim sudionicima u sudskoj pisarnici[33], a o prihvaćanju plana odlučuju vjerovnici na ročištu koje određuje stečajni sudac i koje se prema potrebi može spojiti sa ročištem za ispitivanje tražbina.

Stečajni sudac će nakon glasovanja donijeti rješenje o prihvaćanju stečajnog plana. Ukoliko je u svakoj grupi glasovala većina vjerovnika i ukoliko je zbroj tražbina vjerovnika prešao zbroj tražbina vjerovnika koji su glasovali protiv prihvaćanja, tada će se smatrati da su vjerovnici

[33] Članak 320. Stečajnog zakona

prihvatili stečajni plan. Osim vjerovnika, na plan mora pristati i dužnik, a prije potvrđivanja plana stečajni sudac će saslušati sva tijela stečajnog postupka i dužnika.
Stečajni sudac može uskratiti potvrdu stečajnog plana sukladno članku 334. Stečajnog zakona RH, i to:

- Ako su bitno povrijeđeni propisi o sadržaju stečajnog plana i postupanju prilikom njegove izrade i donošenja kao i o prihvatu od strane vjerovnika i o pristanku dužnika, osim ako se ti nedostatci mogu otkloniti,
- Ako je prihvat plana postignut na nedopušten način, osobito stavljanjem u povoljniji položaj pojedinih vjerovnika.

Stečajni sudac nakon što potvrda stečajnog plana postane pravomoćna, će donijeti rješenje o zaključenju stečajnog postupka, temeljem kojeg prestaju službe stečajnog upravitelja i članova odbora vjerovnika, a dužnik ponovo stječe pravo slobodnog raspolaganja stečajnom masom. Ukoliko je to rješenje o potvrdi stečajnog plana predviđeno, sva stečajna tijela će nadzirati ispunjava li dužnik svoje obveze prema vjerovnicima. Stečajni upravitelj je dužan jednom godišnje izvjestiti sud i odbor vjerovnika o ispunjenju plana i daljnjim izgledima za njegovo ispunjenje. Ukoliko se tražbine čije se ispunjenje nadzire, ne ispunjavaju ili ne mogu ispuniti, stečajni upravitelj dužan je navedeno prijaviti stečajnom sudcu i odboru vjerovnika koji će izvjestiti sve vjerovnike kojima pripadaju zahtjevi protiv dužnika ili društva preuzimatelja.

Stečajni sudac će ukinuti nadzor ako se ispune dva uvjeta:

- Ako su tražbine čije se ispunjenje nadzire ispunjene ili je njihovo ispunjenje osigurano,
- Ako je od zaključenja stečajnog postupka prošlo tri godine, a nije podnesen prijedlog za otvaranje novog stečajnog postupka.

ZAKLJUČAK

U ovom radu su izložene osnovne karakteristike stečaja, odnosno kakvim su ga zamislili i regulirali zakonodavci. Stečajni zakon uređuje uvjete za otvaranje stečajnih postupaka, stečajni postupak, položaj vjerovnika u postupku, pravne posljedice otvaranja i provedbe stečajnog postupka, stečajni plan, osobnu upravu dužnika nesposobnog za plaćanje te uvjete i učinke oslobađanja dužnika od preostalih obveza.

Kroz rad je posebno obrađen pravni položaj vjerovnika u stečajnom postupku. Glavni cilj stečajnog postupka je skupno namirenje vjerovnika stečajnog dužnika, unovčenjem njegove imovine i podjelom iste među vjerovnicima razmjerno redu i veličini njihovih tražbina prema redosljedu utvrđenom u Stečajnom zakonu. U svakom slučaju, gledajući sa strane dužnika to možda zvuči okrutno. S obzirom na to, nije teško zaključiti zašto se svaki poduzetnik na određeni način boji stečaja, jer postoji mogćnost da će izgubiti svu ili dio svoje imovine. Također je cilj stečajnog postupka prvenstveno maksimalno namirenje vjerovnika, a potom osiguranje normalnih daljnih uvjeta poslovanja za dužnika. Pokretanje i otvaranje stečajnog postupka trebalo bi koristiti i vjerovnicima dužnika i samom dužniku, međutim u velikom broju slučajeva stečajni postupak bude prekasno pokrenut, u trenutku kada dužnik više nema gotovo nikakve imovine. I dan danas na tržištu i dalje posluju subjekti nad kojima je odavno trebalo otvoriti stečajni postupak. Stečaj se može provesti nad pravnom osobom, trgovcem pojedincem i obrtnikom. Pokreće se na prijedlog ovlaštene osobe, odnosno vjerovnika i/ili dužnika (mada oni nisu jedini ovlašteni za pokretanje stečajnog postupka). Stoga je u interesu svakog vjerovnika da ukoliko posumnja da zbog prezaduženosti ili nekog drugog razloga dužnik neće biti u mogućnosti namiriti njegovu tražbinu, čim prije podnese Trgovačkom sudu nadležnom prema mjestu sjedišta dužnika, prijedlog za otvaranje stečajnog postupka. Vjerovnik mora pritom učiniti vjerovatnim postojanje svoje tražbine i nekog od stečajnih razloga.

LITERATURA

1. Stečajni zakon (NN RH 4/96, 29/99, 129/00, 123/03, 45/13, 25/12, 197/03, 82/06 i 116/10)
2. I. Zelić; Unovčenje imovine stečajnog dužnika;Pravni praktikum 6; Indrija, Zagreb, 2003
3. D. Sajter; Procedura i praksa restrukturiranja u stečajuu RH
4. D. Sajter; Procedura i praksa restrukturiranja u stečaju u RH; Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god.47, 3/2010
5. M. Dika; Osnovne procesnopravne i materijalnopravne posljedice otvaranja stečajnog postupka; Pravni fakultet sveučilišta u Zagrebu
6. D. Majstorović; Stečajna kaznena djela; Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol.14, br.2/2007
7. J. Vuk; Računovodstvo društva u stečaju; Računovodstvo revizija i financije; svibanj 2012.
8. J. Vuk; Tražbine radnika u slučaju stečaja poslodavca; Računovodstvo revizija i financije, rujan 2011.
9. www.zakon.hr/z/160/Stečajni-zakon

IZJAVA

S punom odgovornošću izjavljujem da sam završni rad izradila samostalno, služeći se navedenim izvorima podataka i uz stručno vodstvo mentora dr.sc. Tomislava Batura.